

Handlingsplan mot vald i nære relasjonar

Vald i nære relasjonar, også kalla partnervald eller familievald, er eit stort samfunnsproblem i verda. Men også i Noreg og også på Osterøy. Det finns ulike typar vald; Fysisk vald, psykisk vald, seksuell vald, materiell vald, økonomisk vald, sosial vald, latent vald og oppdragarvald.

Dersom ein som barn opplever vald i nære relasjonar, enten ved at ein sjølv blir utsatt eller at ein ser nokon av sine nære bli utsatt, innebærer det eit brot i barna sin grunnleggande trygghet i forhold til sine omsorgspersonar. Det betyr at barna ikkje kan søke trygghet hjå sine omsorgspersonar for å meistre ein skremmande oppleving, fordi det er nettopp omsorgspersonane som gjer livet skremmande. Barn er særleg sårbare og tidlege erfaringar i barnet sitt liv dannar grunnlag for korleis barnet oppfattar seg sjølv, forholdet seg til andre og forstår verda rundt seg. Forsking viser at vald og overgrep er svært skadeleg for barn, faktisk så skadeleg at det forandrar barnehjernen og får konsekvensar for vaksenlivet til barnet. Det er mange diagnosar hjå barn som kan settast i samanheng med å ha opplevd vald; tilknytningsvanskar, angstlidelsar, depresjon, åtferdsvanskar, PTSD. Forsking visar også at negative barndomsopplevingar aukar risikoen for psykiske vanskar i vaksen alder, og også somatiske sjukdommar, som hjerte/kar-lidelser, kreft, kroniske lungesjukdommar, overvekt og type 2 diabetes. Dersom ein som barn opplever å bli utsatt for vald eller overgrep i oppveksten har ein større risiko for å også oppleve vald og overgrep i vaksen alder. Statestikk viser at av barna som vart utsatt for alvorleg vald av foreldra, var det 1 av 4 som opplevde alvorleg partnervald som vaksen. Til samanlikning er tala 1 av 15 for dei som ikkje har opplevd vald frå foreldra sine, som barn.

Og kva er omfanget? Kor mange barn og unge opplever vald av sine nære?

Ei undersøking NOVA gjorde i 2016 seier 21 prosent, altså ein av fem, av norske ungdommar at dei har opplevd fysisk vald frå minst ein av foreldra i løpet av oppveksten. 6 prosent av desse ungdommane hadde blitt utsatt for grov vald frå foreldra sine. 8 prosent har opplevd vold mellom foreldra, noko som forskning viser er like skadeleg som å sjølv vera involvert. Både mor og far er like ofte valdsutøvarane. Det er estimert at ca 5-15 spedbarn blir alvorleg skada av det såkalte «Shaken Baby Syndrome» kvart år i Noreg, om lag fem av desse dør av desse skadane. Når det gjeld seksuell vald, rapporterer 5% av norske kvinner at dei har blitt valdteken før fylte 18 år. 1 av 5 norske kvinner har blitt utsatt for ein form for seksuelt overgrep før fylte 18 år. Hjå menn er talla 1 av 10.

Vald i nære relasjonar er ikkje ein privatsak, men eit samfunnsproblem. Det betyr at me som kommune må ta inn over oss omfanget og ikkje minst ha gode rutinar og ein plan for dette arbeidet. Sålangt har berre ein av to kommunar ein handlingsplan mot vald i nære relasjonar. Osterøy Kommune er ein av dei som manglar ein slik plan.

Eg arbeider i Familiens Hus og veit at det blir gjort mykje i kommunen for desse barna og desse familieane. Eg veit også at mange tilsette i kommunen tek sitt ansvar på alvor og melder ifrå ved mistanke om vald og overgrep. Det handlar ikkje om at kommunen vår ikkje gjer eit godt arbeid når det gjeld vald og overgrep, men det å ikkje ha ein plan aukar sårbarheita vår. Ein plan skal sikre samordna, tverrfagleg og ein heilskapleg innsats mot vald i nære relasjonar. For det me gjer dersom me har mistanke om, eller ved førebygging av vald, skal ikkje vera opp til kvar enkelt eller vera

tilfeldig. Det skal ikkje vera tilfeldig om du får hjelp dersom du som barn fortel om vald på Hosanger Skule eller på Haus Skule eller tilfeldig kva råd du får når du spør jordmora om råd i høve det å leve i eit valdeleg forhold. Konsekvensane er for store for tilfeldigheter. Det handlar om barn, menneske og liv. Og det handlar om Osterøy si framtid.

Osterøy Arbeiderparti ynskjer ein orientering om kvar kommunen i dag står i arbeidet med ein handlingsplan mot vald i nære relasjonar og ynskjer at heradsstyret vedtek følgjande:

Osterøy Heradsstyre oppfordrar administrasjonen til å prioritere arbeidet med ein handlingsplan mot vald i nære relasjonar høgt og at heradsstyret jamleg får informasjon om framdrifta i planarbeidet.